

PROMLČECÍ DOBY A KORUPCE V ČESKÉ REPUBLICE

Autorky: JUDr. Zuzana Navrátilová, Lcda. Eliška Císařová

Promlčecí doby a korupce v České republice

Praha, listopad 2010

2010 © Transparency International - Česká republika, www.transparency.cz

Projekt byl podpořen z Programu pro prevenci a boj proti kriminalitě Evropské unie, Evropské komise, Generálního ředitelství pro vnitřní věci.

Tato publikace odráží výhradně stanoviska autorů a Evropská komise nenesе žádnou odpovědnost za jakékoli využití zde uvedených informací.

ÚVOD

Transparency International – Česká republika (TIC) ve spolupráci se sekretariátem Transparency International v Berlíně a dalšími pobočkami vybraných států EU realizovala mezinárodní výzkumný projekt, jehož cílem bylo zmapovat problematiku promlčení v souvislosti s korupční kriminalitou. Projekt byl podpořen Evropskou komisí, konkrétně Generálním ředitelstvím pro spravedlnost, svobodu a bezpečnost.

Hlavním cílem předložené analýzy bylo zmapovat význam promlčecích dob na potírání korupce v České republice. Analýza byla vypracována s pomocí právních předpisů, judikatury, rozhovorů s odborníky a mediálních zdrojů. Výsledkem je text, který ve své první části popisuje specifická pravidla promlčení trestní odpovědnosti v ČR, v druhé části se věnuje lhůtám uplatnění práv poškozeného v trestním a občanskoprávním řízení a podle obchodního práva, ve třetí části shrnujeme názory a reflexe odborníků z praxe, v páté části se krátce věnuje problematice správního trestání a souvisejícím promlčecím dobám, v šesté části krátce odpovědnosti státních zaměstnanců za škodu a na závěr uvádí některá doporučení. Přílohou analýzy je i široký přehled korupčních trestných činů.

KAPITOLA 1: PROMLČENÍ TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI A DÉLKA PROMLČECÍ DOBY U KORUPČNÍCH TRESTNÝCH ČINŮ

DŮVODY EXISTENCE INSTITUTU PROMLČENÍ TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI

Institut promlčení trestní odpovědnosti je v trestním právu zaváděn z několika důvodů. Prvním důvodem (hmotněprávním) je oslabení nebo zánik potřeby trestní reakce na trestný čin v důsledku uplynutí času. Tím je myšleno, že pokud uplynutím určité doby zanikla škodlivost činu, resp. nebyla včas uplatněna trestní odpovědnost vůči pachateli trestného činu, je důvodný i zánik trestní odpovědnosti za takový čin. Dalším důvodem (procesním) je problematický proces dokazování v důsledku uplynutí delšího časového úseku. Po určitém čase oslabuje síla důkazních prostředků. Dochází ke zkreslování svědeckých výpovědí a tím mohou být méně spolehlivé nebo je nelze opatřit vůbec.

Dalším důvodem úpravy promlčení je jakýsi nátlak na aktivitu orgánů činných v trestním řízení. Orgány činné v trestním řízení si musí svou práci organizovat tak, aby nedošlo k promlčení trestní odpovědnosti, musí si hlídat lhůty a postupovat bez zbytečných průtahů.

PROMLČENÍ TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI

Trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění, dále také jen TZ) upravuje důvody pro zánik trestní odpovědnosti. Mezi tyto důvody patří i promlčení trestní odpovědnosti. Promlčením trestní odpovědnosti zaniká právo státu na potrestání pachatele trestného činu a to dříve, než dojde k pravomocnému rozhodnutí. Vůči pachateli tak již nelze vyvozovat ty trestněprávní důsledky, které jinak vyplývají ze spáchání trestného činu a jsou typické pro jeho postih. K důvodům zániku trestní odpovědnosti se přihlíží z úřední povinnosti, tedy vždy bez ohledu na to, zda je pachatel uplatní či nikoliv. Promlčení trestní odpovědnosti však nemá vliv na skutečnost, že byl spáchán trestný čin. Lze tedy vůči pachateli vyvozovat některé jiné trestněprávní důsledky, např. zde existuje možnost uložení ochranného opatření v podobě zabránění věci či jiné majetkové hodnoty a některé jiné mimotrestní důsledky, např. v podobě odpovědnosti za škodu či odpovědnosti za bezdůvodné obohacení.

Obecně je promlčení trestní odpovědnosti upraveno v ust. § 34 TZ. Pokud v průběhu let dojde ke změně právní úpravy promlčení, pak platí, že se použije ta právní úprava, která je pro pachatele nejpříznivější. Pokud tedy dojde podle některého právního předpisu k promlčení, pak je to navždy a nemůže dojít ke vzniku opětovné trestní odpovědnosti. Promlčením zaniká trestní odpovědnost jako taková. Z hlediska procesního vede promlčení k zastavení trestního stíhání, resp. pokud ještě nebylo zahájeno, nelze jej ani zahájit.

PROMLČECÍ DOBY

Trestní odpovědnost za trestný čin zaniká uplynutím doby stanovené zákonem, tedy tzv. promlčecí doby (PD). Její délku stanoví zákon podle závažnosti trestněprávního jednání a pohybuje se v rozmezí od 3 do 20 let. Délka PD je odvislá podle druhu a výše trestu, tzn. od obecné, zákonné trestní sazby stanovené za jednotlivý trestný čin¹. Není tedy rozhodné, v jaké výši byl konkrétnímu pachateli v konkrétním případě trest uložen (nehledí se ani na mimořádné zvýšení či snížení trestu odnětí svobody).

V případě korupčních trestných činů je délka PD stanovena s přihlédnutím k druhu a výši trestu jako u ostatních trestných činů.

Pro posouzení výše trestu u korupčních trestných činů hraje velkou roli výše škody, kterou jimi pachatel způsobí. Podle ust. § 138 TZ se škodou nikoli nepatrnou rozumí škoda dosahující částky nejméně 5.000 Kč, škodou nikoli malou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 25.000 Kč, větší škodou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 50.000 Kč, značnou škodou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 500.000 Kč a škodou velkého rozsahu se rozumí škoda dosahující nejméně částky 5.000.000 Kč. Stejná měřítko se použijí při určování výše prospěchu. Výše způsobené škody má především vliv na zpřísnění trestu pachatele. Dojde totiž k tomu, že pachatel

¹ Trestní odpovědnost za trestný čin zaniká uplynutím promlčecí doby, jež činí

- a) dvacet let, jde-li o trestný čin, za který trestní zákon dovoluje uložení výjimečného trestu, a trestný čin spáchaný při vypracování nebo při schvalování privatizačního projektu podle jiného právního předpisu,
- b) patnáct let, činí-li horní hranice trestní sazby odnětí svobody nejméně deset let,
- c) deset let, činí-li horní hranice trestní sazby odnětí svobody nejméně pět let,
- d) pět let, činí-li horní hranice trestní sazby odnětí svobody nejméně tři léta,
- e) tři léta u ostatních trestných činů.

naplní svým jednáním tzv. kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu a tím fakticky dojde také k prodloužení promlčecí doby.

Příprava a pokus trestného činu jsou trestné podle sazby stanovené na ten který trestný čin, k němuž příprava směřovala, či u pokusu podle sazby stanovené na dokonaný trestný čin. Délka promlčecí doby se tedy posuzuje v souladu s pravidly pro dokonané trestné činy.

Zajímavé z hlediska korupčních trestných činů může být, že TZ stanoví zoletou promlčecí dobu u trestných činů spáchaných při vypracování nebo při schvalování privatizačního projektu podle jiného právního předpisu, kterým se rozumí zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby. Zvláštní zoleté promlčení se vztahuje na veškeré trestné činy mající souvislost s vypracováním či schvalováním privatizačního projektu, ať již se jedná o trestné činy hospodářské či jiné nebo ať již jsou spáchaný úmyslně, nedbalostně či jakoukoliv osobou. Může se tedy stát, že oproti shora uvedenému dojde u korupčních trestných činů k prodloužení PD právě s ohledem na okolnosti, za nichž byly spáchaný.

POČÍTÁNÍ PROMLČECÍ DOBY

Pro počítání PD platí pravidla uvedená v ust. § 139 TZ a podle ust. § 60 trestního řádu (zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, v platném znění, dále také jen TR).

Promlčecí doba začíná běžet zásadně od okamžiku, kdy pachatel ukončil trestné jednání, bez ohledu na to, kdy nastal nebo měl nastat následek. To však platí pouze u trestných činů, u kterých není účinek znakem základní nebo kvalifikované skutkové podstaty. Účinkem se rozumí změna způsobená na hmotném předmětu útoku, např. v podobě konkrétní škody na cizím majetku. U trestných činů, jejichž zákonným znakem je účinek, začíná běh PD až poté, co již nastal takový účinek.

Promlčecí doba skončí jejím uplynutím, a došlo-li k jejímu stavení či přerušení, pak skončí uplynutím jejího zbytku poté, co odpadla okolnost způsobující stavení PD, nebo po uplynutí nové PD, která počala běžet po přerušení dřívější PD. Zkrácení promlčecí doby není možné. Trestní zákoník pouze stanoví výjimky z institutu promlčení trestní

odpovědnosti (viz dále). K prodloužení PD fakticky dochází v případech tzv. stavení a přerušení promlčení (viz dále). Dále také existují zvláštní případy prodloužení PD uvedené ve speciálních právních předpisech. Další doby, které se nezapočítávají do PD, upravují rovněž ust. § 275 odst. 1, § 289 písm. a) a § 314i písm. a) TŘ.

STAVENÍ PROMLČECÍ DOBY

Jedním z faktických prodloužení PD je stavení promlčecí doby. Stavení PD je upraveno v ust. § 34 odst. 3 trestního zákoníku, a znamená, že po dobu, po kterou trvá určitá překážka uvedená v zákoně, promlčecí doba neběží. Po odpadnutí této překážky pokračuje běh původní PD. Doba, která uplynula před nastáním překážky, se připočítává k uplynulé PD.

Zákon stanoví taxativní výčet důvodů vedoucích ke stavení PD.

Jedním z důvodů stavení promlčecí doby trestní odpovědnosti je zákonná překážka, pro kterou nebylo možno pachatele postavit před soud. Podstatou zákonné překážky je pachatelova nestíhatelnost, kterou je nutno odlišit od beztrestnosti.² Takovou překážkou je např. diplomatická imunita, imunita poslance či senátora, imunita soudce Ústavního soudu, imunita poslance Evropského parlamentu a dále i jiné případy nepřípustnosti trestního stíhání bez souhlasu oprávněného orgánu. Zákonnou překážkou je také prohlášení pachatele za mrtvého či providedlo *ne bis in idem*.

Dále se PD staví při přerušení trestního stíhání, ať již k němu došlo z jakéhokoliv důvodu a v jakémkoliv stadiu trestního řízení.³ Doba stavení trestního stíhání počíná poté, co rozhodnutí o přerušení nabude právní moci, a končí, jakmile příslušný orgán činný v trestním řízení rozhodne, že se v přerušeném trestním stíhání pokračuje. K dalším důvodům stavení PD patří probíhající zkušební doba podmíněného zastavení trestního stíhání, která byla pachateli stanovena.⁴

² V případě beztrestnosti čin osoby, která požívá určitou výsadu, není vůbec trestným činem, a to jak v době spáchání činu, tak později. Typicky se jedná o beztrestnost prezidenta republiky vyplývající z Ústavy.

³ § 173 trestního řádu. Může se jednat o přerušení trestního stíhání z důvodů nepřítomnosti nebo těžké choroby obviněného.

⁴ § 307 a 308 trestního řádu. Zkušební doba může trvat 6 měsíců až 2 roky. Ke stavení dojde právní mocí rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání a běh PD pokračuje po uplynutí zkušební doby bez ohledu na to, jestli

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, účinný do 31. 12. 2009, dále upravoval stavení PD na dobu, po kterou se pachatel zdržoval v cizině. Tato překážka byla z nového trestního zákoníku vypuštěna.

PŘERUŠENÍ PROMLČECÍ DOBY

Dalším z faktických prodloužení PD je její přerušení. Přerušením dojde k situaci, kdy dosud uplynulá PD ztrácí z hlediska promlčení význam a začíná běžet nová PD. Pokud dojde k přerušení PD, nová PD počíná běžet dnem následujícím po dni přerušení. Zákon stanoví dva okruhy důvodů přerušení. Důvody musí nastat ještě v průběhu běžící (tj. dosavadní) PD. První okruh důvodů, které způsobí přerušení, se váže k trestnímu řízení. Promlčecí doba se přerušuje při zahájení trestního stíhání, a to konkrétně v okamžiku, kdy bylo vydáno usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání, a vyhotovený opis byl rozeslán všem oprávněným osobám. Pokud se jedná o tzv. zkrácené přípravné řízení, pak k přerušení PD dochází doručením návrhu státního zástupce na potrestání příslušnému soudu. Dále zákon výslovně a taxativně stanoví úkony trestního řízení, které následují po zahájení trestního stíhání a promlčecí dobu také přerušují: vzetí obviněného do vazby, vydání příkazu k zatčení obviněného, vydání mezinárodního zatýkacího rozkazu, vydání evropského zatýkacího rozkazu, podání obžaloby na obviněného, podání návrhu na potrestání obviněného, vyhlášení odsuzujícího rozsudku pro trestný čin, který zakládá trestní odpovědnost, o jejíž promlčení jde, a doručení trestního příkazu pro takový trestný čin obviněnému. Také spáchání nového trestného činu v promlčecí době vede k přerušení, pokud za nový trestný čin stanoví trestní zákoník trest stejný nebo přísnější. Je třeba zdůraznit, že roli nehraje skutečnost, zda došlo k odsouzení pachatele, ale stačí pouhé spáchání nového trestného činu.

VYLOUČENÍ Z PROMLČENÍ TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI

Trestní zákoník stanoví výjimky z institutu promlčení trestní odpovědnosti. Podstatou tohoto vyloučení je skutečnost, že trestní odpovědnost za vyjmenované trestné činy nemůže zaniknout uplynutím jakékoliv PD, i kdyby nenastaly žádné okolnosti vedoucí

soud rozhodl o tom, že se obviněný osvědčil nebo že se pokračuje v trestním stíhání či pokud nastane fikce podle ust. § 308 odst. 2 TR.

ke stavení či přerušení PD. Z promlčení jsou vyloučeny tři skupiny trestných činů. Zaprvé se jedná o některé trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy. Druhou skupinu tvoří trestné činy rozvracení republiky, teroristický útok a teror, ale pouze pokud tyto trestné činy byly spáchány za takových okolností, že zakládají válečný zločin nebo zločin proti lidskosti podle předpisů mezinárodního práva. Třetí skupinu tvoří některé trestné činy spáchané za minulého režimu ve vymezeném období veřejnými činiteli nebo v souvislosti s politicky, rasově či nábožensky motivovaným pronásledováním jednotlivce či skupiny.⁵

VLIV DÉLKY TRESTNÍHO ŘÍZENÍ NA PROMLČENÍ TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI

Český trestní zákoník ani trestní řád neobsahují žádné výslovné ustanovení, podle kterého by soudy v případě průtahů v trestním řízení měly povinnost snižovat trestní sazbu či zmírňovat uložené tresty. Dle judikatury nicméně platí, že je třeba respektovat požadavek spravedlivé rovnováhy mezi omezením práva na osobní svobodu na straně jedné a veřejným zájmem na stíhání a potrestání pachatele na straně druhé, což by mělo vést k zohlednění délky trestního řízení a doby, která uplynula od spáchání skutku, při stanovení výše a druhu trestu.

Aby nedocházelo k průtahům v řízení, trestní řád stanoví lhůty, ve kterých jsou orgány činné v trestním řízení povinny prověřit protiprávní jednání pachatelů či jinak o něm rozhodnout.

PŘÍPRAVNÉ ŘÍZENÍ

V přípravném řízení před zahájením trestního stíhání je podle ust. § 159 TŘ policejní orgán povinen prověřit skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin do dvou měsíců od jejich přijetí, jde-li o věc patřící do příslušnosti samosoudce, v níž se nekoná zkrácené přípravné řízení, do tří měsíců, jde-li o jinou věc patřící do příslušnosti okresního soudu, a do šesti měsíců, jde-li o věc patřící v prvním stupni do příslušnosti krajského soudu. Pokud se tak nestane, je policejní orgán povinen státnímu zástupci písemně zdůvodnit, proč nebylo možné v zákonem stanovené lhůtě prověřování skončit, jaké úkony je třeba ještě provést a po jakou dobu bude

⁵ Jedná se o období od 25. 2. 1948 do 29. 12. 1989 a o trestné činy, u nichž horní hranice trestní sazby odnětí svobody činí nejméně 10 let, pokud z důvodů neslučitelných se základními zásadami právního řádu demokratického státu nedošlo k pravomocnému odsouzení nebo zproštění obžaloby.

prověřování pokračovat. Státní zástupce může pokynem policejnímu orgánu následně jednak změnit výčet úkonů, které mají být ještě provedeny, jednak stanovit odlišně lhůtu, po kterou má prověřování ještě trvat tak, aby se řízení urychlilo. Neskončí-li policejní orgán prověřování ani ve lhůtě takto prodloužené, předloží opětovně spis státnímu zástupci s odůvodněným návrhem na její prodloužení. Státní zástupce postupuje obdobně jako v prvním případě.

V části přípravného řízení po zahájení trestního stíhání proti konkrétní osobě (tedy v případě tzv. vyšetřování) platí podle ust. § 167 TŘ, že policejní orgán je povinen skončit vyšetřování nejpozději do dvou měsíců od zahájení trestního stíhání, jde-li o věc patřící do příslušnosti samosoudce, a do tří měsíců od zahájení trestního stíhání, jde-li o jinou věc patřící do příslušnosti okresního soudu. Pokud není vyšetřování v těchto lhůtách skončeno, policejní orgán má opět povinnost státnímu zástupci písemně zdůvodnit, proč nebylo možné v zákonem stanovené lhůtě vyšetřování skončit, jaké úkony je třeba ještě provést a po jakou dobu bude vyšetřování pokračovat (jedná se o obdobné ustanovení jako výše). Státní zástupce může opět pokynem policejnímu orgánu jednak změnit výčet úkonů, které mají být ještě provedeny, jednak stanovit odlišně lhůtu, po kterou má vyšetřování ještě trvat. Navíc platí, že ve věcech, v nichž nebylo v této lhůtě vyšetřování skončeno, je státní zástupce povinen v rámci dozoru nejméně jednou za měsíc provést prověrku věci, a pokud je to třeba, uložit policejnímu orgánu povinnost provést konkrétní úkony. Stejným způsobem policie a státní zástupce postupují také u vyšetřování trestných činů, o nichž koná řízení v prvním stupni krajský soud. V tomto případě je však policejní orgán povinen skončit vyšetřování nejpozději do 6 měsíců od zahájení trestního stíhání.

ŘÍZENÍ PŘED SOUDEM

Podle § 181 TŘ je předseda senátu povinen v řízení před okresním soudem ve lhůtě tří týdnů a před krajským soudem jako soudem prvního stupně ve lhůtě tří měsíců od podání obžaloby nařídit ve věci hlavní líčení, předběžné projednání obžaloby nebo učinit jiný úkon směřující k rozhodnutí věci. Nemůže-li tak ze závažných důvodů učinit, předloží spis předsedovi soudu, který podle povahy věci buď uvedenou lhůtu na nezbytně nutnou dobu prodlouží, nebo v souladu s rozvrhem práce soudu učiní jiné vhodné opatření k zajištění plynulosti řízení. Speciální lhůty jsou pak stanoveny ve

vazebním řízení a ve zkráceném řízení. I tyto lhůty by měly pomoci urychlenému projednání věci.

KAPITOLA 2: LHŮTY K UPLATNĚNÍ PRÁV POŠKOZENÉHO

Osoba, která se cítí být poškozená trestným činem, může svůj nárok uplatnit v občanskoprávním nebo jiném příslušném řízení anebo v trestním řízení – tam se jedná o tzv. adhezní řízení, které je součástí trestního řízení.

UPLATNĚNÍ PRÁV POŠKOZENÉHO V TRESTNÍM ŘÍZENÍ

Poškozeným může být v trestním řízení fyzická i právnická osoba, pokud splní zákonem stanovené podmínky. K tomu, aby se poškozený mohl domáhat konkrétní škody, je nutné, aby uplatnil nárok na náhradu škody nejpozději u hlavního líčení před počátkem dokazování (tedy před výsledkem obžalovaného). Bylo-li o návrhu poškozeného na náhradu škody již rozhodnuto v občanskoprávním řízení nebo takové řízení je byt jen zahájeno, není možné se jej platně domáhat v trestním řízení.

V případě, že soud nemůže rozhodnout o nároku poškozeného v trestním řízení (tj. v rozhodnutí), a to proto, že není podle výsledků dokazování pro vyslovení povinnosti k náhradě škody podklad nebo bylo-li by pro rozhodnutí o povinnosti k náhradě škody třeba provádět další dokazování, jež přesahuje potřeby trestního stíhání a podstatně by jej protáhlo, soud odkáže poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem. Tento odkaz následuje také v případě, že byl poškozený v trestním řízení rozhodnutím odškodněn jen částečně nebo v případě, že je obžalovaný zproštěn viny. Poškozený může v trestním řízení žádat zajištění svého nároku na majetku obviněného.

Institut poškozeného se nicméně v případě korupčních trestných činů vyskytuje minimálně.

LHŮTY K UPLATNĚNÍ PRÁV POŠKOZENÉHO V OBČANSKOPRÁVNÍM ŘÍZENÍ

Pokud jde o promlčecí doby v případě náhrady škody v občanskoprávním řízení, tak se dle ust. § 106 občanského zákoníku (zákon č. 40/1964 Sb., dále také OZ) právo na náhradu škody promlčí za dva roky ode dne, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom,

kdo za ni odpovídá (tzv. subjektivní doba). Nejpozději se právo na náhradu škody promlčí za tři roky, a jde-li o škodu způsobenou úmyslně, za deset let ode dne, kdy došlo k události, z níž škoda vznikla (tzv. objektivní doba); to neplatí, jde-li o škodu na zdraví. To znamená, že u škody na zdraví neexistuje objektivní PD. K možnosti prodloužení PD (jako je tomu např. v obchodních vztazích) osobou povinnou (tedy osobou, která má možnost promlčení namítnout) v občanskoprávním řízení dojít nemůže. Promlčecí doba je tedy zásadně dvojitá (kombinovaná). Obě PD počínají, běží a končí nezávisle na sobě. Platí, že skončí-li jedna PD, právo se promlčí, a to i kdyby druhá PD ještě běžela. Pro subjektivní promlčení je rozhodující, kdy se poškozený (nikoliv třetí osoba) dozví o vzniku škody a o odpovědném subjektu. Objektivní PD počíná běžet od události, z níž vznikla škoda. K právnímu účinku promlčení je vždy nutné, aby povinná osoba námitku promlčení vznesla před soudem.

Podle OZ platí, že jestliže škoda vznikla porušením právní povinnosti v důsledku poskytnutí, nabídnutí nebo příslibení úplatku jiným než poškozeným, anebo v důsledku přímého nebo nepřímého vyžadování úplatku od poškozeného, právo na náhradu takto vzniklé škody se promlčí za tři roky ode dne, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá, nejdéle však za deset let ode dne, kdy došlo ke korupčnímu jednání. V tomto případě tedy zákonodárce prodloužil subjektivní PD.

Podle ust. § 112 OZ platí, že uplatní-li poškozený v promlčecí době právo u soudu – včetně soudu trestního v adhezním řízení nebo u jiného příslušného orgánu – a v zahájeném řízení řádně pokračuje, PD od tohoto uplatnění po dobu řízení neběží (stavení promlčecí doby). Pokud poškozená osoba v řízení řádně nepokračuje, PD skončí i přes uplatnění nároku. Řádně např. nepokračuje ten, kdo vezme žalobu zpět nebo nepodá návrh na pokračování přerušového řízení. Z hlediska vztahu adhezního řízení a občanskoprávního řízení speciálně platí, že v řízení řádně pokračuje poškozený i tehdy, jestliže po skončení trestního řízení v přiměřené lhůtě pokračuje v občanském soudním řízení. Určení přiměřenosti lhůty bude otázkou posouzení okolností jednotlivého případu soudem. Celá právní problematika vztahu adhezního a občanskoprávního řízení tak nepochybně vyžaduje jasnou a srozumitelnější právní úpravu.

LHŮTY K UPLATNĚNÍ PRÁV POŠKOZENÉHO PODLE OBCHODNÍHO PRÁVA

Zvláštní ustanovení o podplácení⁶ upravuje ust. § 49 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění. Toto ustanovení je důležité pro posouzení trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže a jeho znění je prakticky shodné s trestným činem podplácení podle ust. § 332 TZ s tím, že protiprávní jednání se týká jiných zainteresovaných osob. Podplácení je podle obchodního zákoníku jednou z forem nekalé soutěže. Osoby poškozené tímto jednáním se proti rušiteli mohou domáhat, aby se tohoto jednání zdržel a odstranil závadný stav. Dále mohou požadovat přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení. Co se týče promlčení, počíná PD běžet dnem, kdy byla povinnost porušena, a je čtyřletá. V případě práva na náhradu škody běží PD ode dne, kdy se poškozený dozvěděl nebo mohl dozvědět o škodě a o tom, kdo je povinen k její náhradě; končí však nejpozději uplynutím 10 let ode dne, kdy došlo k porušení povinnosti.

STRUČNĚ K PROMLČENÍ VÝKONU TRESTU

Trestní zákoník upravuje v ust. § 94 také důvody zániku výkonu trestu. Jedná se o okolnosti, za kterých nelze vykonat uložený trest. Nic se tedy nemění na trestní odpovědnosti pachatele za dané jednání, ale ten nemusí s ohledem na promlčení výkonu trestu tento trest vykonávat. K těmto důvodům se přihlíží z úřední povinnosti. Jedním z těchto důvodů je také promlčení výkonu trestu. Tento institut je položen na stejných základech jako institut promlčení trestní odpovědnosti. Po uplynutí promlčecí doby již nelze vykonat pravomocně uložený trest, když jedinou podmínkou promlčení je uplynutí zákonem stanovené doby. Problematikou promlčení výkonu trestu se v této analýze nezabýváme.

⁶ Obchodní zákoník definuje podplácení jako takové jednání, kdy soutěžitel osobě, která je členem statutárního nebo jiného orgánu jiného soutěžitele nebo je v pracovním či jiném obdobném poměru k jinému soutěžiteli, přímo nebo nepřímo nabídne, slíbí či poskytne jakýkoliv prospěch za tím účelem, aby jejím nekalým postupem docílil na úkor jiných soutěžitelů pro sebe nebo jiného soutěžitele přednost nebo jinou neoprávněnou výhodu v soutěži, anebo taková osoba přímo či nepřímo žádá, dá si slíbit nebo přijme za stejným účelem jakýkoliv prospěch.

KAPITOLA 3: NÁZORY ODBORNÍKŮ NA PROBLEMATIKU PROMLČECÍCH DOB

TIC v rámci výzkumu oslovila odborníky z řad státních zástupců, soudců, policistů, vysokoškolských pedagogů, zástupců neziskového sektoru a novinářů. Odborníci se shodují na tom, že promlčení jako důvod pro zastavení trestního stíhání (resp. odložení věci) je zcela výjimečnou záležitostí a k tomuto zastavení dochází spíše během hlavního líčení z důvodů přísnější původní kvalifikace trestného činu, který se posoudil mírněji, a i tak se jedná o velice výjimečnou záležitost. Např. na policejním útvaru zabývající se finanční kriminalitou a korupcí (ÚOKFK) není znám případ, že by v přípravném řízení došlo k zastavení trestního stíhání korupčních trestných činů z důvodů uplynutí promlčecí doby. Ministerstvo spravedlnosti ČR eviduje údaje o počtu zastavených trestních stíhání z důvodu promlčení pouze od roku 2007. Jak uvádí níže uvedená tabulka (Tabulka 2), počet zastavených trestních stíhání z důvodů promlčení je nevýznamný. Statistiky se vztahují k období do 31. 12. 2009, kdy byl v platnosti předešlý trestní zákon.

U ostatních výše uvedených trestných činů (v Tab. 1) Ministerstvo spravedlnosti ČR neeviduje žádný případ zastavení trestního stíhání z důvodu promlčení.

Tabulka 2 – Trestní stíhání zastavená z důvodu promlčení (2007 – 2009)

Rok	Celkový počet trestních stíhání zastavených dle ust. § 172 odst. 1 písm. d) tr. řádu s odkazem na ust. § 11 odst. 1 písm. b) tr. řádu (promlčení)	§ 252 Podílnictví z nedbalosti	§255 Porušování povinnosti při správě cizího majetku	§ 255a Porušování povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti	§ 158 Zneužívání pravomoci veřejného činitele	§ 251 Podílnictví	Procentuální podíl:
2007	97	-	-	-	-	-	0 %
2008	58	1	2	1	-	-	6,9 %
2009	45	-	-	-	2	1	6,7 %

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti 2010. Odpověď ze dne 24.5.2010 na žádost o informace TIC.

Důvodem této výjimečnosti vlivu promlčecích dob na stíhání korupce je samotná povaha korupčních trestných činů.

U korupčních trestných činů jako je přijetí úplatku, podplacení nebo nepřímé úplatkářství je příznačné, že pachatel je buď chycen při činu, nebo na základě okamžitého oznámení osoby, která se stala přímým svědkem protiprávního jednání (tj. byl jí úplatek nabízen či byl po ní žádán). PD zde pak prakticky nemá význam. Jinými slovy, v případě korupčních trestných činů, které jsou oznámeny delší dobu po jejich spáchání, je dokazování velmi obtížné a tyto věci většinou nekončí odsuzujícími rozsudky, a to bez ohledu na délku PD. Pokud se objeví určité oznámení o podezření ze spáchání korupčního trestného činu s časovým odstupem, je těžké podle odborníků vůbec odhalit, že se takový trestný čin stal, natož že by byl již promlčený. Nesnáz s promlčením tak může nastat v případě, že je korupční trestný čin spáchán a až po uplynutí PD vyjdou najevo okolnosti, na jejichž podkladě by bylo možné zahájit trestní stíhání. U řady z nich je historické dokazování složité a v praxi takřka nemožné. Ve fázi prověřování si policejní orgány i státní zástupci běh PD hlídají a často se stává, že trestní stíhání je zahajováno krátce před uplynutím PD, která se tímto přerušuje. V případech, kdy je trestní oznámení nebo jiný podnět doručen příslušným orgánům po uplynutí PD, není trestní řízení v praxi ani zahajováno.

U korupčních trestných činů uvedených v příloze je problémem jejich odsouzení především požadavek na prokázání úmyslu, obvyklá důkazní nouze státního zástupce a neuspokojivá znalost odborných mimotrestních předpisů (např. obchodní zákoník, zákon o veřejných zakázkách) ze strany policistů a státních zástupců. Dle názoru jednoho dotazovaného advokáta bývají v současnosti hlavními důkazy výpovědi, které průměrně schopný obžalovaný nebo advokát snadno zpochybní. Soud je přitom oprávněn konstatovat spáchání trestného činu jen v případě, podaří-li se státnímu zástupci jeho spáchání prokázat tak, že o skutku nejsou důvodné pochybnosti. Jinými slovy řečeno, obžalovanému fakticky stačí jenom zpochybňovat obžalobu (...takhle to nebylo, tohle jsem neměl v úmyslu udělat, nevěděl jsem apod.) a státní zástupce nemá dostatek důkazů, aby takovou obhajobu vyvrátil.

Pokud jde o problém odhalení a potrestání pachatele korupčních trestných činů, nelze jej tedy spatřovat v zániku trestnosti, ale spíše v menší schopnosti protiprávní jednání vůbec odhalit. Problém může nastat také tehdy, pokud osoba, které byl úplatek nabízen nebo byl po ní žádán, nezvolí následně postup, který by vedl k odhalení

pachatele. To nastává např. tehdy, když úplatek bez dalšího odmítne a poté se obrátí na policii. Pro odhalení a zákonné zadokumentování trestného činu by samozřejmě bylo vhodnější, kdyby taková osoba pachateli sdělila, že si vše promyslí, kontaktovala policii, která by následně za pomoci např. odposlechů mohla pachatele usvědčit. Může tak nastat důkazní nouze.

Problém korupční trestné činnosti je také v tom, že korupční jednání je zpravidla pro obě strany výhodné, a proto není v zájmu žádné ze stran toto protiprávní jednání oznámit. Korupční trestné činy (zejm. ty klasické, tj. spojené s úplatky) jsou spojené s tím, že se zde nevyskytuje žádný poškozený, který by tuto trestnou činnost snadno odhalil a šel ji proto oznámit na policii. Pokud takové osoby existují (např. neúspěšní uchazeči ve zmanipulovaném výběrovém řízení), pak v drtivé většině případů nedisponují dostatečně průkaznými důkazy, svá oznámení činí na základě velmi nekonkrétních poznatků a dojmů. V případě korupční trestné činnosti spojené s úplatky ji často oznamují v době, kdy již není možné korupční jednání v rámci trestního řízení operativně zadokumentovat.

Odborníci ve svých odpovědích zmiňují také poměrně vysokou toleranci korupce v českém prostředí a jistou nedůvěru v orgány činné v trestním řízení, která pramení z názoru, že korupční aféry nejsou často objasněny a potrestány. Běžný občan také podle názoru odborníků vůbec netuší, na koho se obrátit v případě, kdy je např. požádán o úplatek. Bývá to ale někdy i strach z odhalení takového oznamovatele a možná msta pachatele či ohrožení svědků, zejména v případech, kdy nelze zastírat jejich podobu a identitu.

Z hlediska procesního postupu někteří odborníci jako překážku ve stíhání korupce považují absenci možnosti předstírat zájem podílet se na korupční trestné činnosti u osob, u kterých je zřejmé, že úplatky berou. Za další problematické oblasti odborníci označili několikastupňové schvalování procesních úkonů v rámci policejního orgánu a přehnané požadavky na informovanost a schvalování ze strany státního zastupitelství. Dochází tak k riziku úniku informací, což při odhalování korupčních trestných činů často ohrožuje řádné a účelné použití operativně pátracích prostředků.

Policejní orgán nemá v současné době navíc možnost procesně dokumentovat případnou korupční trestnou činnost, aniž by dle § 158 odst. 3 TŘ zahájil trestní řízení. Trestní řád tedy v podstatě formálně neumožňuje zahájit trestní řízení a tedy i procesně trestnou činnost dokumentovat za situace, kdy má k trestnému jednání teprve dojít.

U korupčních případů se zahraničním prvkem může být problémem i nepružná mezinárodní spolupráce spolu s nutností provádět potřebné vyšetřovací úkony v zahraničí.

K možnostem stavení PD byly vyřčeny výhrady pouze s ohledem na vypuštění překážky související s pachatelovým zdržováním se v cizině z nového trestního zákoníku. Důvod této změny je dle důvodové zprávy založen na tom, že při dnešních možnostech pohybu osoby přes hranice států bez přesné evidence ztrácí stavení PD z tohoto důvodu prakticky význam. Mohou však nastat případy, kdy bude pobyt pachatele v cizině zcela zřejmý a on se tím bude vyhýbat trestnímu stíhání.

K možnostem přerušení běhu PD existují pouze výhrady k tomu, že úkony způsobující přerušeni jsou vyjmenovány taxativně (zde je na druhou stranu jasný protiargument právní jistoty a zvýšení rychlosti řízení), což může vést jednak k situacím, že ačkoliv orgány činné v trestním řízení naprosto plynule konají (např. nařizují a konají hlavní líčení), tak přesto může dojít k promlčení trestní odpovědnosti a na druhou stranu se může stát, že soud bude po podání obžaloby nečinný, což pak by mohlo být zhojeno např. tím, že by státní zástupce před uplynutím promlčecí doby vzal obžalobu zpět a následující den by ji v nezměněné podobě podal znovu, čímž by došlo k přerušeni běhu promlčecí doby, avšak způsobem, který by byl zjevně obcházením zákona. Konkrétnější poznatky vyplynou z praxe a judikatury, které jsou vzhledem ke krátké účinnosti trestního zákoníku zatím malé.

Pokud jde o průtahy v řízení, dochází k nim v případě korupčních trestných činů zpravidla z obdobných důvodů jako u jiné protiprávní činnosti.

Odborníci se nedomnívají, že by docházelo k obcházení promlčení např. přísnější kvalifikací protiprávního jednání, s tím, že pokud by se tak stalo, jednalo by se každopádně o postup nepřipustný. U korupčních trestných činů se spíše poměrně často stává, že korupci nelze prokázat a skutek je překvalifikován na jiný trestný čin (např. u zmanipulovaných výběrových řízení), časté je překvalifikování na podvod nebo porušení povinností při správě cizího majetku, a to na odstavce, v nichž jsou PD buď stejné, nebo nižší. Tím tak může k promlčení dojít.

Odborníci se vyjadřovali také k otázce trestnosti neoznámení a nepřekážení korupce (nově upraveno trestním zákoníkem). Trestnost takové neoznamující či nepřekážející osoby by se pravděpodobně odvíjela od korupčního jednání pachatele korupčního trestního činu, protože pokud nebude odhalena korupce, orgány činné v trestním řízení se nedozví ani o tom, že někdo porušil svou povinnost oznámit či překazit korupční jednání.

Někteří z odborníků zmínili bezdůvodnost stávající široké úpravy imunity poslanců a senátorů, přestože zároveň dodali, že hlavním problémem potírání korupce není imunita, ale především zoufalá důkazní situace a nejasné definování odpovědnosti v orgánech veřejné moci.

KAPITOLA 4: PD U SPRÁVNÍCH DELIKTŮ A PŘESTUPKŮ – SPRÁVNÍ ODPOVĚDNOST PRÁVNICKÝCH A FYZICKÝCH OSOB

Veřejnoprávní postih právnických osob lze v České republice uskutečňovat jen v rámci tzv. správní odpovědnosti, tedy za správní delikty právnických osob. Právní předpisy České republiky neupravují trestní odpovědnost právnických osob, trestného činu se však za naplnění všech znaků skutkové podstaty trestného činu může dopustit i člen statutárního orgánu právnické osoby.

Výčet správních deliktů není uveden v jednom právním předpise, ale je „rozeset“ do jednotlivých předpisů zabývajících se speciální problematikou oblastí veřejného života, které definují protiprávní jednání a stanoví tresty za něj. Jelikož právní předpisy

nestanoví úpravu základních pravidel správní odpovědnosti právnických osob, použijí se pro řízení o těchto deliktech správní řád a výklad *per analogiam* ze zákona o přestupcích nebo z trestního zákoníku.

Pokud jde o trestání správních deliktů, délka promlčecí doby odpovědnosti ani délka promlčecí doby výkonu trestu není stanovena jednotně, ale v každém právním předpise jednotlivě. Pokud nicméně není uvedeno ve speciálním zákoně jinak, tak ve smyslu ust. § 2 odst. 4 a § 47 zákona o správě daní a poplatků platí, že uložit sankci lze do 3 let od porušení povinnosti. Byl-li před uplynutím této lhůty učiněn úkon směřující k potrestání, běží tříletá lhůta znovu od konce roku, v němž byl protiprávně jednající subjekt o tomto úkonu zpraven. Potrestat však lze nejpozději do deseti let od konce období, v němž byla povinnost porušena.

Např. podle ust. § 121 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká (promlčí se), jestliže Úřad pro ochranu hospodářské soutěže o něm nezahájil řízení do 5 let ode dne, kdy se o něm dozvěděl (subjektivní lhůta), nejpozději však do 10 let ode dne, kdy byl spáchán (objektivní lhůta).

Pokud jde o přestupky fyzických osob, ty jsou upraveny především v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění (dále jen zákon o přestupcích). Zákon stanoví promlčecí dobu odpovědnosti za přestupek v ust. § 20, když uvádí, že přestupek nelze projednat, uplynul-li od jeho spáchání jeden rok či vztahuje-li se na přestupek amnestie (v tom případě jej nelze ani vykonat). Do běhu lhůty podle zákona o přestupcích se nezapočítává doba, po kterou se pro tentýž skutek vedlo trestní řízení podle TŘ. Jednoletá promlčecí doba je všeobecně považována za krátkou. Odpovědnosti za přestupek se tak lze lehce vyhnout tím, že obviněný z přestupku dělá procesní obstrukce. Právní předpisy také stanoví lhůty pro vymáhání uložených trestů, které jsou oproti jednorochní promlčecí době pro potrestání velmi dlouhé.

KAPITOLA 5: ODPOVĚDNOST STÁTNÍCH ZAMĚSTNANCŮ

Právní postavení státních zaměstnanců je upraveno v zákoně č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), který nabývá účinnosti 1. 1. 2012, a pokud jde o zaměstnance územní samosprávy (obce a kraje), jejich postavení je upraveno v zákoně č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů. Je v zásadě možné, aby po těchto zaměstnancích byla požadována náhrada škody v případě, že se dopustí korupčního jednání.

Podle služebního zákona platí, že státní zaměstnanec (vzhledem k neexistenci speciální právní úpravy pracovního poměru také zaměstnanec územní samosprávy) odpovídá za škodu podle zákoníku práce, tedy zaměstnanec odpovídá za škodu, kterou zaměstnavateli způsobil zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.⁷ Byla-li škoda způsobena úmyslně, což si lze představit právě v případě korupčního jednání, pak zaměstnanec odpovídá za škodu v plné výši⁸. Navíc, jde-li o škodu způsobenou úmyslně, je zaměstnavatel oprávněn požadovat i tzv. ušlý zisk.⁹

Zákon stanoví zvláštní pravidla při společné odpovědnosti více zaměstnanců. Platí také, že v případě soudního řízení může z důvodů zvláštního zřetele soud výši náhrady škody přiměřeně snížit (tzv. moderační právo soudu). Délka PD a pravidla jejího stavení a přerušování jsou shodné jako v občanském právu, tedy základní PD je tříletá a běží ode dne, kdy mohlo být právo uplatněno poprvé.

Podle ust. § 16 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, má stát v případě, že nahradí škodu (např. zaplatí pokutu) způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo

⁷ Zaměstnanec dále zaměstnavateli odpovídá za škodu vzniklou nesplněním povinnosti k odvracení škody, za schodek na svěřených hodnotách, které je povinen vyúčtovat, a za ztrátu svěřených předmětů, kdy je povinen nahradit skutečnou škodu v penězích, pokud nelze škodu odčinit uvedením v předešlý stav.

⁸ Výše požadované náhrady škody naor. způsobené z nedbalosti nesmí přesáhnout u jednotlivého zaměstnance částku rovnající se čtyřapůlnásobku zaměstnancova průměrného měsíčního výdělku před porušením povinnosti, kterým způsobil škodu. Bez omezení zaměstnanec odpovídá za škodu také např. způsobenou v opilosti.

⁹ Zaměstnanec, který odpovídá za schodek na svěřených hodnotách nebo za ztrátu svěřených předmětů, je povinen nahradit schodek na svěřených hodnotách nebo ztrátu svěřených předmětů v plné výši.

nesprávným úředním postupem státu (resp. státního orgánu) nebo poskytne ze stejného důvodu zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, právo požadovat tzv. regresní úhradu na úředních osobách, pokud škodu poškozeným osobám způsobily. Právo na regresní úhradu vznikne pouze tehdy, byla-li škoda způsobena zaviněným porušením právní povinnosti, přičemž zavinění je povinen prokázat stát. Stát nicméně nemůže takovou úhradu požadovat po tom, kdo sice rozhodnutí vydal, ale řídil se nesprávným názorem správního orgánu vyššího stupně.

SHRNUTÍ A DOPORUČENÍ

Trestní odpovědnost za trestný čin v České republice zaniká uplynutím promlčecí doby, která je odvislá od druhu a výše trestu. V případě korupčních trestných činů se jedná zpravidla o 3-5 let u základních skutkových podstat a u kvalifikovaných skutkových podstat je tato doba zpravidla delší. Důvody stavení a přerušení promlčecí doby jsou pro korupční trestní činy stejné jako v případě jiných trestných činů. Promlčecí doba u korupčních trestných činů v České republice v trestním řízení se zdá být zcela dostačující i s ohledem na důvody, které vedou k jejímu přerušení. Nízkou objasňenost podezření na korupční jednání je tedy třeba hledat v jiných příčinách než krátkých promlčecích dobách. Jednou z příčin je zcela jistě povaha samotných korupčních trestných činů. Úspěšné odsouzení je odvislé od včasnosti oznámení a zvolení správného postupu, který orgánům činným v trestním řízení umožní shromáždit potřebné důkazy a prokázat úmysl. Složitost některých hospodářských trestných činů nebo trestných činů proti majetku (pletichy v insolvenčním řízení) může vést ke špatné kvalifikaci trestného činu (přísnější) a při řízení před soudem k jeho zmírnění a tím i promlčení. Z hlediska trestání právnických osob přichází v úvahu v současnosti pouze správní trestání. Výčet správních deliktů není uveden v jednom právním předpise, ale je „rozeset“ do jednotlivých veřejnoprávních předpisů. Ve světle analýzy a odborných názorů na problematiku potírání korupce nástroji trestního práva vycházejí následující doporučení:

- Obnovit jako důvod stavení promlčecí doby u promlčení trestní odpovědnost dobu, po kterou se pachatel zdržoval v cizině. Toto bylo takto upraveno dle zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, účinného do 31. 12. 2009 a problém může nastat u přechodových případů, kdy se původně postupovalo podle trestního zákona.
- Uvést do ust. § 34 odst. 4 TZ následky následného zrušení úkonů vedoucích k přerušení promlčecí doby u odpovědnosti za trestné činy. Jedná se tedy o okolnosti či důvody, za nichž k přerušení dojde a za nichž nikoliv. Při úpravě tohoto je nutné respektovat judikaturu např. v tom smyslu, že pokud je usnesení o zahájení trestního stíhání zrušeno pouze z formálních důvodů, k přerušení promlčecí doby stejně dojde; to samé by mělo platit pro ostatní úkony zrušené pouze z důvodů formálních.
- Právní předpisy by měly umožnit použití civilních osob (např. osoby, které byly požádány o úplatek), které za pomoci skrytého nahrávacího zařízení trestnou činnost dokumentují. Řešením mohou být i drobné změny v trestním řádu (agent – civilista se snadnější procedurou jeho nasazení; odposlechy se souhlasem uživatele u korupčních trestných činů) a trestního zákoníku (zejména účinná lítost v případě bezodkladného oznámení).
- Omezit několikasupňové schvalování procesních úkonů v rámci policejního orgánu a informovanost v rámci státního zastupitelství a posílit vazbu policista-státní zástupce, čímž by došlo ke snížení rizika úniku informací a tím účelnějšímu použití operativně pátracích prostředků.
- Umožnit policejnímu orgánu procesně dokumentovat korupční trestnou činnost bez zahájení trestního řízení podle ust. § 158 odst. 3 trestního řádu. Trestní řád dnes formálně neumožňuje zahájit trestní řízení a tedy i procesně trestnou činnost dokumentovat, za situace, kdy má k trestnému jednání teprve dojít.
- Schválit institut protikorupčního agenta (blíže důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o protikorupčních opatřeních - viz sněmovní tisk 1015/0 a projednání v senátu na 20. Schůzi konané od 23. 6. 2010) – jedná se o osobu, která by mohla v rámci vyšetřování předstírat zájem podílet se na trestném činu, vedoucím ke korupci. Možná podoba bude záležet na vyjednávání o nové

vládě, není jisté, jak se k návrhu přijatému Poslaneckou sněmovnou postaví Senát.

- Sjednotit procesní postup projednávání správních deliktů a uvést jednotné délky promlčecí doby u odpovědnosti i výkonu rozhodnutí.
- Zavést trestní odpovědnost právnických osob v souladu s mezinárodními závazky ČR¹⁰ nebo předpisy EU¹¹, zejména ve vztahu k odpovědnosti právnických osob za trestné činy podplácení, nepřímé úplatkářství, legalizace výnosů z trestné činnosti, podílnictví či zkreslování o stavu hospodaření a jmění. V právních předpisech by ČR měla stanovit odpovědné subjekty (včetně vyloučení odpovědnosti některých právnických osob jako je stát samotný), výčet trestných činů, ustanovení o přičitatelnosti trestného činu právnické osobě, ustanovení o odpovědnosti právního nástupce právnické osoby, ustanovení o druhých trestů a ochranných opatřeních a z hlediska procesního také ustanovení o povinnostech v souvislosti se zrušením, zánikem a přeměnou právnické osoby, ustanovení o zajišťovacím opatření a specifická procesní ustanovení o postupu v řízení proti právnickým osobám.
- Prodloužit subjektivní promlčecí dobu o odpovědnosti za škodu podle občanského zákoníku s ohledem na právní úpravu v jiných státech.
- Prodloužit promlčecí dobu odpovědnosti za přešupek, nebo alespoň upravit stavění jejího běhu po dobu přestupkového řízení.
- Uvést délku promlčecí doby výkonu rozhodnutí u přestupků.
- Upřesnit vztah promlčení a běhu promlčecích dob mezi adhezním trestním řízením a občanskoprávním řízením.

¹⁰ Úmluva o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích (Paříž, 17. prosince 1997), Trestněprávní úmluva o korupci (Štrasburk, 27. ledna 1999, ETS no. 173), Mezinárodní úmluva o potlačování financování terorismu (přijata rezolucí VS OSN dne 9. prosince 1999), ostatní mezinárodní smlouvy ČR zatím nepodepsala či neratifikovala právě z důvodů nepřijetí trestí odpovědnosti právnických osob.

¹¹ Rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV ze dne 22. července 2003 o boji proti korupci v soukromém sektoru či Rámcové rozhodnutí Rady 2008/841/SVV ze dne 24. října 2008 o boji proti organizované trestné činnosti – v případě tohoto rozhodnutí ze dne 24. 10. 2008 byly členské státy povinny zajistit implementaci do 11. 5. 2010.

PŘÍLOHA: KORUPČNÍ TRESTNÉ ČINY A DÉLKA PD

Korupční trestné činy lze prakticky rozdělit na 2 skupiny. Zaprvé se jedná o trestné činy, ve kterých je korupční jednání znakem skutkové podstaty takového trestného činu. Zadruhé pak o takové trestné činy, kde korupce může být motivem jejich spáchání. V následujícím přehledu (Tabulka 1) jsou uvedeny trestné činy (zločiny a přečiny), které lze považovat za korupční. Jsou zde uvedeny i základní skutkové podstaty trestných činů, trestní sazby a lhůty, které se k těmto základním skutkovým podstatám vážou. Při vyšší nebezpečnosti toho kterého jednání, tj. u kvalifikovaných skutkových podstat, jsou trestní sazby vyšší a PD mohou být delší.

Tabulka 1 – Korupční trestné činy, trestní sazby a lhůty

Trestný čin	Právní zdroj (TZ)	Popis trestného činu (základní skutkové podstaty)	Trest (za základní skutkové podstaty)	Lhůta pro skončení prověřování (v měsících)	Lhůta pro skončení vyšetřování (v měsících)	Délka promlčecí doby trestní odpovědnosti (v letech)	Délka promlčecí doby výkonu trestu (v letech)
zpronevěra	§ 206	Pachatel si přisvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena, a způsobí tak škody na cizím majetku.	Odnětí svobody až na 2 léta, zákaz činnosti nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty.	2	2	3	5
podílnictví	§ 214	Pachatel ukryje, na sebe nebo jiného převede anebo užívá (i) věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která byla získána trestným činem (spáchaným v ČR nebo v cizině), nebo jako odměna za něj, (ii) nebo věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která byla opatřena za věc nebo jinou majetkovou hodnotu získanou trestným činem (spáchaným v ČR nebo v cizině), nebo jako odměna za něj. Pachatelem tohoto trestného činu je vždy osoba odlišná od pachatele původního trestného činu. Jedná se o trestný čin úmyslný.	Trestnost a výše trestu je odvislá od hodnoty věci a rozsahu způsobené škody. Základní trestní sazba je odnětí svobody až na 4 roky, peněžitý trest, zákaz činnosti nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty.	2	2	5	5
podílnictví z nedbalosti	§214a	Jedná se o nedbalostní trestný čin a na rozdíl od úmyslného se nevztahuje na (ii).	Základní trestní sazba je až 1 rok odnětí svobody.	2	2	3	5
legalizace výnosů z trestné činnosti	§ 216	Pachatel zastírá původ nebo jinak usiluje, aby bylo podstatně ztíženo nebo znemožněno zjištění původu věci nebo jiné majetkové hodnoty, která byla získána trestným činem (spáchaným v ČR nebo v cizině), nebo jako odměna	Odnětí svobody až na 4 roky, peněžitý trest, zákaz činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové	2	2	5	5

Trestný čin	Právní zdroj (TZ)	Popis trestného činu (základní skutkové podstaty)	Trest (za základní skutkové podstaty)	Lhůta pro skončení prověřování (v měsících)	Lhůta pro skončení vyšetřování (v měsících)	Délka promlčecí doby trestní odpovědnosti (v letech)	Délka promlčecí doby výkonu trestu (v letech)
		za něj, nebo za těchto podmínek zastře původ u věci nebo jiné majetkové hodnoty, která byla opatřena za věc trestným činem získanou (včetně odměny za trestný čin), nebo ten, kdo jinému spáchání takového činu umožní. Jedná se tedy o dvě skutkové podstaty, přičemž pokud jde o první jednání, pachatelem může být i pachatel hlavního trestného činu, pokud jde o druhé jednání, to spočívá v umožnění spáchání takového trestního činu legalizací výnosů z trestné činnosti jiné osobě. Tento trestný čin je trestným činem úmyslným.	hodnoty.				
legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti	§ 217	Pachatel z nedbalosti umožní jinému zastřít původ nebo zjištění původu věci nebo jiné majetkové hodnoty ve větší hodnotě, která byla získána trestným činem (spáchaným v ČR nebo v cizině), nebo jako odměna za něj.	Odnětí svobody až na 1 rok, zákaz činnosti nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty.	2	2	3	5
pletichy insolvenčním řízení	§ 226	Pachatelem je (i) ten, který jako věřitel v souvislosti s hlasováním věřitelů v insolvenčním řízení přijme nebo si dá slíbit v rozporu se zásadami a pravidly insolvenčního řízení majetkový nebo jiný prospěch; (ii) ten, kdo věřiteli v souvislosti s hlasováním věřitelů v insolvenčním řízení poskytne, nabídne nebo slíbí v rozporu se zásadami a pravidly insolvenčního řízení majetkový nebo jiný prospěch; (iii) ten, kdo jako insolvenční správce, člen věřitelského výboru nebo zástupce věřitelů v insolvenčním řízení přijme nebo si dá slíbit pro sebe nebo jiného ke škodě věřitelů majetkový nebo jiný prospěch, který mu nepřísluší.	Odnětí svobody až na 1 rok nebo zákaz činnosti (i, ii), odnětí svobody až na 2 roky nebo zákaz činnosti (iii).	2	2	3	5
porušení předpisů pravidlech hospodářské soutěže	§ 248	Pachatelem je (i) ten, kdo poruší jiný právní předpis o nekalé soutěži (tedy ust. § 44 až 52 obchodního zákoníku), (ii) ten, kdo v rozporu s jiným právním předpisem na ochranu hospodářské soutěže (tedy zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže) se svým konkurentem uzavře dohodu o určení ceny, dohodu o rozdělení trhu nebo jinou dohodu narušující hospodářskou soutěž, (iii) nebo také takový pachatel, který v rozporu s jiným právním předpisem o veřejných zakázkách (zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných	Odnětí svobody až na 3 roky, zákaz činnosti nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty.	2	2	5	5

Trestný čin	Právní zdroj (TZ)	Popis trestného činu (základní skutkové podstaty)	Trest (za základní skutkové podstaty)	Lhůta pro skončení prověřování (v měsících)	Lhůta pro skončení vyšetřování (v měsících)	Délka promlčecí doby trestní odpovědnosti (v letech)	Délka promlčecí doby výkonu trestu (v letech)
		<p>zakázkách) poruší závažným způsobem závazná pravidla zadávacího řízení, nebo (iv) kdo v rozporu s jiným právním předpisem upravujícím činnost bank a jiných právnických osob oprávněných k provozování finanční činnosti, obchodování s investičními nástroji, kolektivního investování, penzijního připojištění a pojišťovnictví, poruší závažným způsobem závazná pravidla obezřetného podnikání, obhospodařování majetku, odborné péče nebo zákaz vykonávat zákonem nebo úředním rozhodnutím určené úkony, služby nebo jiné činnosti, a způsobí tím zároveň ve větším rozsahu újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům, zadavateli nebo jinému dodavateli nebo opatří tím sobě nebo jinému ve větším rozsahu neoprávněné výhody. Základním úmyslem zákonodárce bylo chránit dodržování pravidel hospodářské soutěže v podmínkách tržního hospodářství. Pokud jde o podplácení, ve smyslu ust. § 49 obchodního zákoníku se jím rozumí takové jednání, kdy buď soutěžitel osobě, která je členem statutárního nebo jiného orgánu jiného soutěžitele nebo je v pracovním či jiném obdobném poměru k jinému soutěžiteli, přímo nebo nepřímo nabídne, slíbí či poskytne jakýkoliv prospěch za tím účelem, aby jejím nekalým postupem docílil na úkor jiných soutěžitelů pro sebe nebo jiného soutěžitele přednost nebo jinou neoprávněnou výhodu v soutěži, anebo taková osoba přímo či nepřímo žádá, dá si slíbit nebo přijme za stejným účelem jakýkoliv prospěch. V obou případech jde o usilování o neoprávněnou výhodu pro sebe nebo pro jinou osobu. Není rozhodující, zda takový pachatel skutečně dosáhne sledovaného účelu. O podplácení jde také v případě, že je takový úplatek nabízen zprostředkovaně, např. přes rodinné příslušníky. Pokud se pachatel dopustí tohoto trestného činu, není vyloučeno, aby byl zároveň pachatelem trestného činu přijetí úplatku či podplácení.</p>					

Trestný čin	Právní zdroj (TZ)	Popis trestného činu (základní skutkové podstaty)	Trest (za základní skutkové podstaty)	Lhůta pro skončení prověřování (v měsících)	Lhůta pro skončení vyšetřování (v měsících)	Délka promlčecí doby trestní odpovědnosti (v letech)	Délka promlčecí doby výkonu trestu (v letech)
sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě	§ 256	Pachatelem je ten, kdo v souvislosti se zadáním veřejné zakázky, s veřejnou soutěží nebo veřejnou dražbou v úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému prospěch sjedná některému dodavateli, soutěžiteli nebo účastníku dražby přednost nebo výhodnější podmínky na úkor jiných dodavatelů nebo soutěžitelů. ¹² Pokud jde o jednání související s žádostí, přijetím nebo příslibem majetkového či jiného prospěchu (např. také protislužba, získání zaměstnání, pohlavní styk) pak se jedná o speciální trestný čin k trestnému činu přijetí úplatku , a proto nemůže být spáchán s ním současně. Jedná se o úmyslný trestný čin.	Odnětí svobody na 6 měsíců až 3 roky nebo zákaz činnosti.	2	2	5	5
pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži	§ 257	Pachatelem je (i) ten, kdo se dopustí pletich v souvislosti se zadáním veřejné zakázky nebo s veřejnou soutěží tím, že lstí nebo pohrůžkou násilí nebo jiné těžké újmy přiměje jiného, aby se zdržel účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži, (ii) nebo ten, kdo jinému poskytne, nabídne nebo slíbí majetkový nebo jiný prospěch za to, že se zdrží účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži, (iii) nebo ten, kdo žádá nebo přijme majetkový nebo jiný prospěch za to, že se zdrží účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži, (iv) nebo ten, kdo na základě dohody s jiným zájemcem nebo uchazečem vyvíjí činnost směřující k zadání veřejné zakázky za nepřiměřeně vysokou nebo jinak nevýhodnou cenu. Tento trestný čin mj. tedy spočívá také v aktivním ¹³ a pasivním ¹⁴ úplatkářství. Jedná se o speciální trestný čin k úplatkářství, kterého se pachatel proto nemůže	Odnětí svobody až na 3 léta nebo zákaz činnosti. U kvalifikovaných skutkových podstat (pachatel je úřední osobou, výše prospěchu apod.) jsou trestní sazby vyšší.	2	2	5	5

¹² Předností se rozumí zvýhodnění uvedených osob, pokud jde o časový předstih. Může se jednat např. o poskytnutí dřívější informace. Pokud jde o výhodnější podmínky, ty mohou spočívat např. ve sdělení bližších podmínek uvedených akcí, podání jiných informací o dalších soutěžitelích apod.

¹³ Tedy poskytování, nabídnutí nebo slíbení majetkového prospěchu

¹⁴ Tedy žádání nebo přijetí majetkového prospěchu

Trestný čin	Právní zdroj (TZ)	Popis trestného činu (základní skutkové podstaty)	Trest (za základní skutkové podstaty)	Lhůta pro skončení prověřování (v měsících)	Lhůta pro skončení vyšetřování (v měsících)	Délka promlčecí doby trestní odpovědnosti (v letech)	Délka promlčecí doby výkonu trestu (v letech)
		dopustit současně.					
pletichy při veřejné dražbě	§ 258	Pachatel lstí nebo pohrůžkou násilí nebo jiné těžké újmy přiměje jiného, aby se zdržel účasti na podávání návrhů při dražbě, nebo jinému poskytne, nabídne nebo slíbí majetkový nebo jiný prospěch za to, že se zdrží podávání návrhů při dražbě, nebo žádá nebo přijme majetkový nebo jiný prospěch za to, že se zdrží podávání návrhů při dražbě. Tento trestný čin mj. tedy spočívá také v aktivním a pasivním úplatkářství. Jedná se o speciální trestný čin k úplatkářství, kterého se pachatel proto nemůže dopustit současně.	Odnětí svobody až na 3 roky nebo zákaz činnosti.	2	2	5	5
násilí proti orgánu veřejné moci	§ 323	Pachatel užije násilí v úmyslu působit na výkon pravomoci orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jiného orgánu veřejné moci. U tohoto trestného činu je trestná již příprava.	Odnětí svobody na 6 měsíců až 5 let.	2	2	10	10
vyhrožování s cílem působit na orgán veřejné moci	§ 324	Pachatel vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením značné škody v úmyslu působit na výkon pravomoci orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jiného orgánu veřejné moci.	Odnětí svobody až na 3 roky.	2	2	5	5
násilí proti úřední osobě	§ 325	Pachatel užije násilí v úmyslu působit na výkon pravomoci úřední osoby. Samotná příprava tohoto trestného činu je trestná. Formy násilí mohou být různé a závisí na posouzení soudu.	Odnětí svobody až na 4 roky.	2	2	5	5
vyhrožování s cílem působit na úřední osobu	§ 326	Pachatel vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením značné škody v úmyslu působit na výkon pravomoci úřední osoby. Vyhrožka musí být pronesena vážně v úmyslu působit na výkon pravomoci úřední osoby.	Odnětí svobody až na 3 roky.	2	2	5	5
přisvojení pravomoci úřadu	§ 328	Pachatel (i) neoprávněně vykonává úkony, které jsou vyhrazeny orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jinému orgánu veřejné moci, nebo (ii) vykoná úkon, který může být vykonán jen z moci úředního orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jiného orgánu	Odnětí svobody až na 2 roky.	2	2	3	5

Trestný čin	Právní zdroj (TZ)	Popis trestného činu (základní skutkové podstaty)	Trest (za základní skutkové podstaty)	Lhůta pro skončení prověřování (v měsících)	Lhůta pro skončení vyšetřování (v měsících)	Délka promlčecí doby trestní odpovědnosti (v letech)	Délka promlčecí doby výkonu trestu (v letech)
		veřejné moci. Tento trestný čin má relativně nejbližší k trestnému činu poškozování cizích práv, nicméně k jeho spáchání stačí pouze neoprávněný výkon příslušných úkonů bez ohledu na to, zda někdo bude uveden v omyl či nikoliv.					
zneužití pravomoci úřední osoby	§ 329	Pachatelem je úřední osoba, která v úmyslu způsobit jinému škodu nebo jinou závažnou újmu anebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch vykonává svou pravomoc způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu, nebo překročí svou pravomoc, nebo nesplní povinnost vyplývající z její pravomoci. U tohoto trestného činu je trestná i příprava. Překročením pravomoci je takové jednání pachatele, kdy vykonává např. činnost jiného orgánu či jiné osoby. Pokud jde o nesplnění povinnosti, to spočívá v tom, že pachatel něco úmyslně opomene vykonat, ač je k tomu povinen.	Odnětí svobody na 6 měsíců až 3 roky nebo zákaz činnosti.	2	2	5	5
maření úkolu úřední osoby z nedbalosti	§ 330	Pachatelem je úřední osoba, která při výkonu své pravomoci z nedbalosti zmaří nebo podstatně ztíží splnění důležitého úkolu. Zmařit splnění důležitého úkolu spočívá ve znemožnění jeho splnění v době, kdy měl být splněn. Podstatné ztížení z nedbalosti spočívá ve vytvoření podmínek, v důsledku kterých je ke splnění třeba vynaložit více energie, času a prostředků, než by jinak bylo zapotřebí.	Odnětí svobody až na 1 rok nebo zákaz činnosti.	2	2	3	5
přijetí úplatku	§ 331	Pachatelem je (i) ten, kdo sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek, (ii) nebo ten, kdo sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek. Pachatelem tohoto trestného činu může být pouze osoba, která se podílí na obstarávání věcí obecného zájmu nebo	Odnětí svobody až na 3 roky nebo zákaz činnosti. Kdo za těchto okolností o úplatek žádá, bude potrestán odnětím svobody na 6 měsíců až 5 let. U kvalifikovaných skutkových podstat (úřední osoba,	2	2	5 let, při žádosti 10 let	5 let, při žádosti 10 let

Trestný čin	Právní zdroj (TZ)	Popis trestného činu (základní skutkové podstaty)	Trest (za základní skutkové podstaty)	Lhůta pro skončení prověřování (v měsících)	Lhůta pro skončení vyšetřování (v měsících)	Délka promlčecí doby trestní odpovědnosti (v letech)	Délka promlčecí doby výkonu trestu (v letech)
		osoba, která se podílí na podnikání. Tento trestný čin je dokonán již samotnou žádostí o úplatek. ¹⁵	značný prospěch) jsou tresty přísnější.				
podplacení	§ 332	Pachatelem je ten, kdo jinému nebo pro jiného v souvislosti s obstaráváním věci obecného zájmu poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, nebo kdo jinému nebo pro jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek. Osobou, která se tohoto trestného činu dopustí, může být i prostředník mezi pachatelem a osobou obstarávající věci obecného zájmu (to platí i pro oblast podnikání). Trestný čin je dokonán již nabídkou úplatku (tedy projevem ochoty úplatek poskytnout, ať již nyní nebo v budoucnu) či slibem úplatku (tedy vyjádřením závazku úplatek poskytnout v budoucnu, přičemž oproti nabídce bývá slib méně konkrétní).	Odnětí svobody až na 2 roky nebo peněžitý trest. U kvalifikovaných skutkových jsou tresty přísnější.	2	2	3	5
nepřímé úplatkářství	§ 333	Pachatelem je ten, kdo žádá nebo přijme úplatek za to, že bude svým vlivem nebo prostřednictvím jiného působit na výkon pravomoci úřední osoby, nebo za to, že tak již učinil. Tento trestný čin je dokonán již tím, že pachatel žádá nebo přijme úplatek za to, že bude svým vlivem působit na výkon pravomoci úřední osoby. Není nutné, aby takový pachatel úřední osobu skutečně oslovil a aby ta o jeho jednání vůbec věděla, ani aby intervence byla úspěšná či aby intervence spočívala k vykonání protiprávního jednání.	Odnětí svobody až na 3 roky. Kdo z tohoto důvodu jinému poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na 2 roky.	2	2	5	5
zasahování do	§ 335	Pachatelem je ten, kdo působí na soudce, aby porušil své	Odnětí svobody na 6	2	2	5	5

¹⁵ Obstaráváním věcí obecného zájmu se rozumí nejen rozhodování orgánů státní moci a správy, ale i jiná činnost při uspokojování zájmů občanů a právnických osob v oblasti materiálních, sociálních, kulturních a jiných potřeb. Pokud jde o obstarávání věcí obecného zájmu, definice je uvedena níže. Podnikáním se v souladu s obchodním zákoníkem rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Mezi úplatkem a obstaráváním věcí obecného zájmu nebo podnikáním musí být souvislost. Proto úplatek musí mít vztah k dané činnosti. Pokud pak tento úplatek má vliv na jednání pachatele, zvyšuje se tím závažnost trestného činu. Pokud jde o žádost o úplatek, nemusí jít o výslovnou žádost, postačuje jakýkoliv projev, z něhož je nepochybné, že pachatel navozuje situaci, aby mu byl úplatek nabídnut, a poté, co mu je taková nabídka učiněna, úplatek neodmítne a výslovně nebo alespoň konkludentně s ní souhlasí.

Trestný čin	Právní zdroj (TZ)	Popis trestného činu (základní skutkové podstaty)	Trest (za základní skutkové podstaty)	Lhůta pro skončení prověřování (v měsících)	Lhůta pro skončení vyšetřování (v měsících)	Délka promlčecí doby trestní odpovědnosti (v letech)	Délka promlčecí doby výkonu trestu (v letech)
nezávislosti soudu		povinnosti v řízení před soudem. Pokud jde o pojem působení na soudce, jedná se o širokou škálu různých forem neoprávněného ovlivňování soudce s výjimkou fyzického násilí (tedy např. přemlouvání, podplácení, výhrůžky atd.). Pokud by šlo o fyzické násilí, jednalo by se o trestný čin násilí proti orgánu veřejné moci nebo o trestný čin násilí proti úřední osobě.	měsíců až 3 roky.				

Úplatkem se pro všechny shora uvedené případy rozumí neoprávněná výhoda spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, a na kterou není nárok.

Úřední osobou podle § 331 až 333 se vedle osoby uvedené v § 127 rozumí též jakákoliv osoba zastávající funkci v zákonodárném orgánu, soudním orgánu nebo v jiném orgánu veřejné moci cizího státu, nebo zastávající funkci nebo zaměstnaná nebo pracující v mezinárodním soudním orgánu, nebo zastávající funkci nebo zaměstnaná nebo pracující v mezinárodní nebo nadnárodní organizaci vytvořené státy nebo jinými subjekty mezinárodního práva veřejného nebo v jejím orgánu nebo instituci, nebo zastávající funkci v podnikající právnické osobě, v níž má rozhodující vliv Česká republika nebo cizí stát, pokud je (platí pro všechny shora uvedené osoby) s výkonem takové funkce, zaměstnání nebo práce spojena pravomoc při obstarávání věcí obecného zájmu a trestný čin byl spáchán v souvislosti s touto pravomocí.

Za obstarávání věcí obecného zájmu se považuje též zachování povinnosti uložené právním předpisem nebo smluvně převzaté, jejímž účelem je zajistit, aby v obchodních vztazích nedocházelo k poškozování nebo bezdůvodnému zvýhodňování účastníků těchto vztahů nebo osob, které jejich jménem jednají.

LITERATURA:

- Horník, Jan: Problematika korupce a úplatkářství z pohledu trestního práva, rigorózní práce, PF UK Praha 2008
- Gřivna, Tomáš: Srovnání trestního postihu korupce ve vybraných státech. Acta Universitatis Carolinae. Iuridica 2006, s. 7 - 31
- Gřivna, Tomáš: Trestní postih korupce v soukromé sféře. Trestněprávní revue 2005, s. 169-173
- Jamelka Luboš a kol: Správní řád, Komentář. C. H. Beck, Praha 2009
- Jelínek, Jiří a kol: Trestní zákoník a trestní řád. Leges, Praha 2009.
- Jelínek, Jiří a kol.: Trestní právo procesní, Leges, Praha 2010
- Lopourová, Veronika: Současná úprava postihu korupčního jednání v trestním zákoně a návrhy de lege ferenda. Ústav státu a práva, Právník 2006, s. 64 - 75
- Musil, Jan: Zahraniční trestněprávní úpravy potírání korupce. Trestní právo 2003, s. 2 - 6
- Novotný, Oto: K aktuálním otázkám institutu promlčení trestního stíhání. Právní praxe 1998, s. 6-12
- Prouza, Daniel: Trestní zákoník s literaturou. C. H. Beck, Praha 2010
- Skalka, Ondřej: Korupce- trestněprávní aspekty, rigorózní práce, PF UK Praha 2009
- Štenglová, Ivana a kol.: Obchodní zákoník – komentář. C. H. Beck, Praha 2009
- Šámal Pavel a kol.: Trestní zákoník I a II. C. H. Beck, Praha 2009
- Švestka, Jiří a kol.: Občanský zákoník I. C. H. Beck, Praha 2009
-
- Právní předpisy:
 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
 - Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
 - Zákon č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci
 - Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
 - Zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby
 - Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

- Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků
- Zákon č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu
- zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem
- Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže
- Zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon)
- Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů
- Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách
- Zákon č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce